

دکتر زهره الهیان در گفتگوی ویژه خبری؛

اقتدار ایران باعث شکست پروژه اسنپ بک می‌شود؛ وحدت ملی مهمترین سلاح مقابله با دشمن است

فعال سیاسی و نماینده ادوار مجلس شورای اسلامی با بیان اینکه شرکت ها و فعالان اقتصادی کشورمان در طول این سال ها، راه های خنثی سازی تحریم ها را یاد گرفته اند، گفت: فعال شدن «اسنپ بک» و بازگشت قطعه نامه های ناشی از آن، بر اقتصاد کشورمان تاثیر جدی نخواهد داشت.

به گزارش پایگاه اطلاع رسانی اعتلای نهادهای مردمی، آقایان فواد ایزدی کارشناس مسائل بین الملل و عبدالحسین صفایی کارشناس حقوق بین الملل و خانم زهره الهیان فعال سیاسی و نماینده ادوار مجلس شورای اسلامی با حضور در برنامه گفتگوی ویژه خبری، موضوع فعال سازی اسنپ بک و چالش ها و راهکارهای مقابله با آن را بررسی کردند و به پرسش ها در این باره پاسخ دادند. متن کامل این گفتگو به شرح زیر است:

سؤال: خانم دکتر الهیان، اسنپ بک چه است، چه تفاوتی با مکانیزم ماشه دارد و اگر اتفاق بیفتد چه می‌شود؟

الهیان: اسنپ بک موضوعی است که ذیل برجامی و برجامی که ذیل قطعه نامه ۲۲۳۱ در شورای امنیت سازمان ملل به تصویب رسید. گویای این است که هر یک از طرفین مذاکره اگر اعلام نگرانی نسبت به فعالیت های هسته ای جمهوری اسلامی ایران داشته باشد، این امر در ظرف ۳۰ روز در شورای امنیت سازمان ملل مطرح خواهد شد. البته به نوعی شیطننت آمیز، این امر و به رأی گذاشتن این امر یک طرفه دیده شده است. متأسفانه یک خطای بزرگی در آن زمان از سوی تیم مذاکره کننده صورت گرفته است که دست را باز گذاشته است برای اینکه می بینیم الان کشورهای اروپایی این اعلام نگرانی و نامه را به رئیس دوره ای شورای امنیت سازمان ملل اعلام می کنند و قاعدتاً در شورای امنیت سازمان ملل این موضوع و این نگرانی به رأی گذاشته خواهد شد. اگر رأی بیاورد و حتی این ادامه لغو تحریم ها هم رأی بیاورد، یکی از اعضای شورا می تواند وتو کند و نتیجه این سال ها برجام و در شرایطی که ما قرار است میوه این ۱۰ سال تعامل با عرصه بین المللی و همکاری با آژانس را بچینیم دوباره این تحریم ها به صورت اجتناب ناپذیر برخواهد گشت و آن ۶ قطعه نامه قبلی که قبل از قطعه نامه ۲۲۳۱ در شورای امنیت سازمان ملل به تصویب رسید احیاء خواهد شد و تحریم های شورای امنیت برمی گردد.

سؤال: آیا به صورت خودکار این کار صورت می‌گیرد؟

الهیان: بدون اینکه قطعه نامه دیگری صادر شود، ۶ قطعه نامه قبلی احیاء خواهد شد. البته باید این توضیح که در این گزارشی که ارائه شد، آقای عراقچی اشاره کردند، این تحریم ها خیلی نسبت به تحریم های اولیه و ثانویه که امریکا علیه ملت ایران در طول این سال ها داشته است، عددی نیست و اثر جدی بر اقتصاد ما نخواهد گذاشت.

سؤال: آقای دکتر صفایی، اصلاً ماهیت این اقدام سه کشور اروپایی در فعال سازی اسنپ بک چه است؟

صفایی: برای اینکه ما به ماهیت این اقدام پی ببریم، باید به دو موضوع یا دو نکته توجه کنیم. یک چرا اروپایی ها به اسنپ بک متوسل شده اند. اروپایی ها می دانند که عمر برجام رو به اتمام است، یک قرارداد ۱۰ ساله ای بود و این قرارداد همراه خاتمه پیدا می کند، مسائل ما با آژانس و اروپا و غرب خاتمه پیدا می کنند؛ لذا اینها برگشتند، به صورت غیرمنطقی و غیرمتعارف، معاهده و توافقی که رو به اتمام است را می خواهند سوءاستفاده از مکانیزمی که وجود دارد این اقدام را انجام بدهند. نکته بعدی اینکه ابعاد قسمت اول یعنی کینه توزانه را خیلی خوب آشکار می کند. برابر برجام بند ۳۶ و ۳۷ اگر عدم پایبندی اساسی ایران محرز شود، اینها باید ابتداءً روش دیپلماتیک را دنبال کنند. یعنی یک کمیسیون مشترک تشکیل شود، اگر کمیسیون به نتیجه نرسید سطح وزرای خارجه و یا همزمان هیئت مشورتی، هیئت مشورتی که نظر می دهد، دوباره کمیسیون مشترک باید بررسی کند بعد از آن دو حق برای کشور معترض باقی می ماند، یک تعهدات برجامی اش را انجام ندهد، دوم به شورای امنیت مراجعه کند. پس می بینید اروپایی ها بخش اول را که لازمه کار است را انجام نداده اند. دوم این اعلامیه که ارسال شده است، بند ۳۷ می گوید اعلامیه باید شامل اقدام های صادقانه ای که طرف برجام انجام داده است را پیوست کند. یعنی عملاً اروپایی ها اصلاً به سمت روش دیپلماتیک نرفته اند که مراحل را انجام بدهند، آمده اند سراغ بند ۳۷، بند ۳۷ اعلامیه که به شورای امنیت می دهند در ضمیمه اش باید اقداماتی که طبق بند ۳۶ انجام شده است باشد که متأسفانه نیست. در قطعه نامه ۲۲۳۱ در ۵ به این حل و فصل اختصاص می دهد، در بند ۱۰ می گوید اساساً باید براساس فرآیند پیش بینی شده در برجام دنبال شود. یعنی ابتدا بروید روش دیپلماتیک بند ۳۶ اگر نتیجه نگرفتید بیا بید بند ۳۷. بر همین مبنا کشور روسیه در ۲۰ مردادماه، ۱۱ ماه آگوست یک یادداشت توضیحی به شورای امنیت تقدیم کردند که بعنوان سند شورای امنیت منتشر شد. بعد از آن در ۲۰ ماه آگوست، ۲۹ مردادماه چین همین کار را انجام داد. تذکر دادند که برجام و قطعه نامه دو سند لاینفک است و باید با توجه به اینها اقدام بگیرد؛ لذا اقدام هایی که اروپا انجام داده است، فاقد وجهت حقوقی است و به نظر من از منظر حقوقی رئیس دوره ای شورای امنیت باید به استناد بند ۳۶ و بند ۳۷، به استناد بند ۱۰ قطعه نامه و به استناد رویه ۲۰۲۰ که در سال ۲۰۲۰ امریکایی ها برای همین کار متوسل به اسنپ بک را شدند، اما شورای امنیت هم از نظر شکلی و هم از نظر ماهوی. از نظر شکلی گفتند، چون فرآیند ماده ۳۶ اعمال نشده است و از نظر ماهوی، چون امریکا دیگر عضو برجام است نمی تواند این کار را انجام بدهد؛ لذا انتظار از رئیس شورای این است که یک کار غیرحقوقی ناشروعی را که اروپایی ها انجام داده اند و دو عضو دائم شورای امنیت هم بر غیرمشروع و غیرحقوقی بودن این مطلب صحه گذاشته است را باید مدنظر قرار بدهد و به نظر من این اعلامیه را پذیرش نکنند.

سؤال: آقای دکتر ایزدی، اگر مکانیزم ماشه فعال شود، با توضیحاتی که دادند، چه اتفاقی می‌افتد؟

ایزدی: قرار نیست فعال شود به این معنی که زمانی که برجام قرار است تمام شود که ۲۶ مهرماه است. رئیس دوره‌ای شورای امنیت روسیه است، روسیه الان یک نامه رسمی داده است و یک نامه مشترک با چین و ایران و به چند دلیل فعال کردن مکانیزم ماشه را رد کرده‌اند. به این معنی که پروسه‌ای که باید طی شود، طی نشده است این یک مشکل است، مشکل دوم اینکه اصولاً کشورهایی که می‌خواهند مکانیزم ماشه را فعال کنند که انگلیس و فرانسه هستند، اینها هر دو عضو برجام نیستند. الان ۷ سال است که اینها تعهدات شان را در ذیل برجام انجام نمی‌دهند. یعنی زمانی که ترامپ رسماً از برجام خارج شد، اینها غیررسمی از برجام خارج شدند، دوم اینکه از حمله نظامی به ایران حمایت کردند. شما می‌دانید که سایت‌های ذیل بازرسی آژانس است، نباید به این سایت‌ها حمله شود، نباشد هم نباید حمله شود. اصولاً حمله به سایت‌های هسته‌ای ممنوع است، ذیل قوانین بین الملل. حمله به ایران غیرقانونی بود ذیل منشور سازمان ملل. از این جهت حمایت از این حمله نظامی اینها را از توفیق خارج می‌کند و در برجام با غنی سازی ۳/۶۷ داریم. الان کشورهای انگلیس و فرانسه رسماً اعلام کرده‌اند که ایران باید غنی سازی صفر داشته باشد. یعنی برجام را رسماً قبول ندارند از برجام خارج شده‌اند. هم نامه‌های وزارت خارجه ما و هم نامه اخیری که وزرای روسیه و چین ارسال کردند وارد جزئیات می‌شود چند صفحه است. البته این اتوماتیک نیست، نیاز به کار دیپلماتیک دارد. روز ۲۶ مهرماه که قطعنامه ۲۲۳۱ دوره اش پایان پیدا می‌کند، روسیه باید همان بیانیه را بدهد که اندونزی ۵ سال پیش داد. دفعه قبل که امریکا می‌خواست مکانیزم ماشه را فعال کند، رئیس دوره شورای امنیت اندونزی بود، مجبور هم نبودند این کار را انجام بدهند که کار خوبی کردند البته براساس حق رفتار کردند. امریکا گفت مکانیزم ماشه فعال شده است، رئیس دوره‌ای شورای امنیت گفت فعال نشده است. گوترش را هم داریم که دبیرکل سازمان ملل است و رئیس سازمان ملل نیست. هفته پیش بیانیه دادند که برای بحث‌های ۲۲۳۱ با دبیرکل تماس بگیرند و نامه زنند، این خوب است، او خودش را کنار کشیده است. نکته مثبت این است که زمانی که ۲۲۳۱ تمام می‌شود روسیه رئیس دوره‌ای است و اینها این را رسماً اعلام کرده‌اند. البته یکی دو قطعنامه‌ای داریم که روسیه پیش نویس داده است، دنبال یک راه میانه است برای فعالیت‌هایی که به نظر من در نهایت طرف غربی احتمال اینکه قبول کند زیاد نیست و این یک داستان است. اتفاق دیگری که قبل از آن خواهد افتاد اینکه نامه‌ای که اروپایی‌ها دادند ۲۸ آگوست دادند، ۳۰ روز آن ۲۸ سپتامبر تمام می‌شود. ماه سپتامبر رئیس دوره‌ای سازمان ملل، کره جنوبی است که همراه با غرب بوده است، رئیس جمهور کره جنوبی هم هفته پیش به کاخ سفید رفت و خیلی هم از ترامپ اهانت دید، ترامپ اعلام کرد که خاک پایگاه‌های امریکایی هم باید تحویل امریکا شود. با این حال اینها مجبور هستند با نظرات امریکا تمکین کنند در حد اینکه خاک خودشان را بدهند. آنها هم احتمالاً بیانیه خواهد داد و حرف متفاوتی خواهند زد. منتها در برجام ۷ کشور بودند، از این ۷ کشور یک کشور خارج شده است، امریکا رسماً خارج شده است و سه به سه هستند. یعنی ایران، روسیه، چین یک طرف هستند، فرانسه، انگلیس و آلمان طرف دیگر هستند که آلمان عضو دائم و عضو غیردائم نیست.

سؤال: خانم دکتر الهیان، آقای دکتر در چند محور به تلاش روسیه و چین اشاره کردند، چقدر تلاش مسکو و پکن برای موضوع اسنپ بک می‌تواند مؤثر باشد؟

الهیان: نقش روسیه و چین در بحث اسنپ بک درست است که به لحاظ سازوکارهای حقوقی تیم مذاکره کننده دست روسیه و چین را بسته است به جهت اینکه یک کشور از اعضای شورای امنیت اگر وتو کند، چین و روسیه نمی‌توانند اقدامی انجام بدهند. اما همین موضوع که در نامه ایران، چین و روسیه به رئیس شورای امنیت مطرح شده است، اینکه کشورهای اروپایی تا به حال به تعهدشان عمل نکردند. بعد از خروج ترامپ از برجام یک سال طی مذاکرات فرصت داده شد که اروپا سازوکار مبادلات مالی را فعال کند که اروپا انجام نداد. اساساً از ماهیت برجام چیزی نمانده است که بخواهد اسنپ بک فعال شود. اگر احیاناً بحث آن ۶ قطعنامه احیاء شود، یعنی مکانیزم ماشه فعال شود، چین و روسیه از الان اعلام کرده‌اند که تعهدی به احیای این قطعنامه‌ها نخواهند داشت. البته در حاشیه این بحث می‌توانیم نگاهی به اجلاس شانگهای داشته باشیم و حضور ایران در این اجلاس و همراهی و همکاری و تعامل با چین و روسیه و از طرفی ما آن برنامه جامع توافق ۲۵ ساله با چین و ۲۰ ساله با روسیه هم داریم که آنها متعهد به این هستند و الان درحال تعامل و رایزنی برای اجرایی شدن این توافق‌ها هستند؛ بنابراین چین و روسیه متعهد به احیای ادامه تحریم‌ها و آن ۶ قطعنامه قبل از ۲۲۳۱ نخواهد بود. ضمن اینکه تحریم‌هایی که در آن ۶ قطعنامه قبل از ۲۲۳۱ و قبل از برجام ذکر شده است، تحریم‌های هسته‌ای است، فناوری‌های هسته‌ای، اشخاص مرتبط یا مراودات مالی مرتبط با هسته‌ای و تسلیحاتی که ما تا الان هم تحریم تسلیحاتی بوده‌ایم.

سؤال: یعنی اگر تمام تحریم‌های جمهوری اسلامی ایران را در یک ظرف قرار دهیم، چیزی به آن اضافه می‌شود یا نمی‌شود؟

الهیان: به لحاظ اقتصادی و به ویژه نفت، پتروشیمی و تحریم‌های بانکی، در آن شش قطعنامه چیزی لحاظ نشده، بنابراین ما شرایط بسیار سخت‌تر از این تحریم‌هایی که در این قطعنامه‌ها آمده را تجربه کردیم و یاد گرفتیم تحریم‌ها را دور بزنیم.

سؤال: در ذیل تحریم‌های آمریکا؟

الهیان: بله، خنثی‌سازی تحریم‌ها الان موضوعی است که شرکت‌های ما نسبت به آن مسلط و وارد هستند و اساساً فشاری بر اقتصاد ما به آن معنا نخواهد بود.

سؤال: آقای صفایی ما در بخش قبل جمع‌بندی کردیم که این اقدام سه کشور اروپایی، اقدام غیرقانونی است، اما در بخش دوم صحبت کنیم که به لحاظ قانونی یا به لحاظ حقوقی و دیپلماتیک باید ایران چه فرایند و کارهایی را انجام دهد برای این پیشگیری که بشود جلوگیری کرد از فعال‌سازی اسنپ‌ک؟

صفایی: یک نکته را کامل کنم، بعد به سؤال شما پاسخ بدهم. سؤال این که تأثیر روسیه و چین چیست؟ چین و روسیه تردید ایجاد کردند، یک تفسیر دوگانه‌ای دادند، لذا اولین کاری که صورت گرفته، این است که این اقدامی که به شورای امنیت اگر قطعنامه‌ای را راجع به تمدید تعلیق‌ها تصویب نکند، تحریم‌ها برگردد، تفسیر دوگانه صورت گرفته است. نکته دومی که راجع به بحث تحریم‌ها فرمودید به استناد قطعنامه و برجام، توضیحی بدهم؛ خوشبختانه در بند ۳۷ و در بند ۱۴ قطعنامه همان طور که آقای دکتر فرمودند، بعد از ۳۰ روز که شش قطعنامه فعال می‌شوند، اینها عطف به‌ماسبق نمی‌شوند؛ خیلی نکته برجسته‌ای است؛ یعنی موافقتنامه ۲۵ ساله ما با چین، ۲۰ ساله ما با روسیه و تمام توافقنامه‌هایی که دولت ایران، اتباع و نهادهای و مؤسسات ایرانی با اعضای برجام منعقد کردند؛ در دامنه شمول تحریم‌ها قرار نمی‌گیرد. این را چه کسی می‌گوید؟ این را بند ۳۷ برجام می‌گوید و بند ۱۴ قطعنامه می‌گوید. بند ۱۵ قطعنامه آمده دامنه را گسترده‌تر می‌کند؛ می‌گوید به ثالثینی هم؛ یعنی کسانی که عضو برجام نیستند، اما قراردادهایی را با دولت، اتباع و نهادهای ایرانی منعقد کرده‌اند نباید به جهت برگشت تحریم‌ها؛ صدمه و خدش‌های به آنها وارد شود، لذا این فرصت است. اما چه کار باید بکنیم؟ نکته مهمی که وجود دارد؛ با توجه به مستندات که وجود دارد و با توجه به یادداشت توضیحی که چین و روسیه صادر کردند، روسیه اعلام کرده؛ همان‌طور که آقای ایزدی فرمودند اروپایی‌ها بر اساس دکترین دست‌های پاک، صلاحیت توسل به اسنپ‌ک را ندارند، یعنی چه؟ یعنی کسی که خودش تعهداتی داشته، باید تعهد را انجام می‌داد و آن تعهدات را انجام نداده، نمی‌تواند مطالبه حق از طرف خود کند. دو؛ بر اساس حسن نیت باید چه کار می‌کرد؛ باید به تعهداتش عمل می‌کرد، پس به اصل حسن نیت هم توجه نشده، ما باید چه کنیم؟ باید از دیپلماسی فعالی جمهوری اسلامی ایران به عنوان خواننده این موضوع، اساساً معتقدم هم به دبیرکل سازمان ملل متحد، هم به مجمع عمومی این اطلاع رسانی را انجام دهد و معتقدم هم به دولت کره جنوبی که مسئول و رئیس دوره‌ای است این را به عنوان سند تاریخی مد نظر قرار دهد، چرا؟ چون وقتی یک اقدام نامشروعی انجام می‌شود، این کشورها هستند که نباید همراهی کنند، لذا فرصت خیلی خوبی است که برجام و قطعنامه در اختیار ما قرار داده که از اینها استفاده کنیم.

سؤال: گام بعدی سراغ این خواهیم رفت که چه چالش‌هایی پیش روی این اقدامات قرار خواهد داشت؟ آقای ایزدی تحلیل‌های مختلف را مرور کنیم، اظهارنظرهای مختلف؛ بعضی عنوان می‌کنند که بعد از پاره کردن برجام و آن فشارهای حداکثری آمریکا، تحریم‌ها در بازه‌های زمانی مختلف، دیگر جمهوری اسلامی ایران در مقابل تمام تحریم‌ها تقریباً قرار گرفته، اشخاص حقیقی، اشخاص حقوقی و آن چه باید اتفاق می‌افتاد و ماحصل و خروجی فعال شدن اسنپ‌ک بیشتر جنبه روانی و بعد تبلیغاتی دارد، نظر شما؟

ایزدی: اگر الان رسانه‌هایی را که نتانیاهاو هزینه آنها را می‌دهد دقت کنید، چند هفته است کارشان همین است، چون می‌دانند در متن قطعنامه‌ها بعد اقتصادی هزینه‌هایی که برای ایران تعریف می‌شود، قابل توجه نیست، چون تحریم نفتی نیست و تحریم ارتباطات بانکی نیست، تنها راهی که می‌توانند قیمت دلار را در ایران بالا ببرند؛ عملیات روانی است، چون چیزی در متن وجود ندارد که آن کار را در عمل بخواهد انجام دهد و متأسفانه این عملیات روانی در داخل کشور هم دیده می‌شود. این مصاحبه‌ای که هفته پیش رئیس جمهور داشتند با سه خبرنگار یا کارشناسی که بودند، فردی که وسط نشسته بود؛ همان خط خبری بیرونی را سعی می‌کرد القا کند و از رئیس جمهور کشور جواب‌هایی را بگیرد که خیلی به نفع کشور نبود، یعنی فقط کار رسانه‌های نتانیاهاو نیست، در داخل کشور هم متأسفانه در این داستان‌ها مشکلاتی داریم. اروپایی‌ها حرف‌شان در عمل این است که گزینه اصلی آنها هم این نیست که اسنپ‌ک را فعال کنند، یعنی انتخاب بهینه آنها این نیست. انتخاب بهینه اروپایی‌ها این است که در این سه هفته تقریباً مانده تا ۲۸ سپتامبر، از ایران امتیاز بگیرند؛ این شمشیر اسنپ‌ک را بالای سر ایران قرار دهند.

سؤال: چون به محض فعال کردن آن، راهی برای مذاکره؛ یعنی می‌شود پایان حضور اروپا؟

ایزدی: یعنی خودشان را بردند لبه پرتگاه و یک شمشیری هم بلند کردند، در عمل خودشان را ته پرتگاه می‌اندازند، اگر اسنپ‌ک را بخواهند فعال کنند. امیدی که داریم؛ قاعدتاً این است که کسی در کشور؛ در آن مسیر حرکت نکند، هدف اصلی اروپایی‌ها؛ گرفتن امتیاز از ایران است. رسماً هم گفتند این تحلیل ما نیست. امتیاز اول‌شان این است که بازرسانی که غالباً هم اروپایی هستند، مقامات کشور راه دهند سایت‌هایی که هدف غیرقانونی آمریکا و اسرائیل بودند را بازرسی کنند. چرا می‌خواهند این کار را کنند؟ چون اگر بخواهند حمله بعدی داشته باشند بدانند کجا را بزنند و اگر اطلاعات دقیقی نداشته باشند، نمی‌توانند حمله بعدی را طراحی کنند. اگر شما نمی‌دانید کجا می‌خواهید بروید، باید بفهمید کجا می‌خواهید بروید، بعد حرکت کنید، از این جهت حمله بعدی اگر بخواهند طراحی کنند باید بدانند کجا را می‌خواهند بزنند؛ این درخواست اول‌شان است.

سؤال: آقای ایزدی در همین سؤال که آیا فعال‌سازی اسنپ‌ک و بازگرداندن قطعنامه‌های شورای امنیت می‌تواند یک سناریو باشد برای مشروعیت بخشیدن به حملات بعدی علیه جمهوری اسلامی ایران؟

ایزدی: نه، تنها مشروعیت می‌بخشد، چون شما در زمین طرفی بازی می‌کنید که از حمله‌های قبلی حمایت کرده، از این جهت نگاه جمهوری اسلامی باید این باشد؛ چون شما از حمله به ایران حمایت کردید، دیگر در جایگاهی نیستید که بخواهید در رابطه با بحث‌های هسته‌ای ایران اصولاً حرکتی انجام دهید که این نظر مقامات کشور هم همین بوده، درخواست دومی که اینها دارند؛ این است که اورانیوم غنی‌شده شما کجاست؟ این را برای چه می‌خواهند؟ چون یک تحلیلی در قبل از حمله به ایران در محیط‌های غربی مطرح بود که اگر شما به ایران حمله کنید، ایران می‌رود بمب اتم می‌سازد و یک مجوزی می‌شود برای ایران برای ساخت بمب. از این جهت می‌خواهند ببینند اورانیوم غنی شده کجاست که بعد آن‌جاها را هم هدف قرار دهند. نکته سوم این که اینها رسماً گفتند مذاکره مستقیم ایران و آمریکا که همان طور که عرض کردم در داخل کشور هم ما افرادی داریم که همان خط را به عنوان پیاده‌نظام یا سواره‌نظام؛ نمی‌دانم، همان خط را ادامه می‌دهند. رسماً گفتند مذاکره مستقیم بین ایران و آمریکا را می‌خواهیم؛ این سه درخواست اروپایی‌هاست. چرا مذاکره می‌خواهند؟ این را خانم سوزان ملونی که سالهاست در حوزه ایران کار می‌کند الان معاون این اندیشکده بروکینگز است، ایشان به سه دلیل می‌گویند که مذاکره مستقیم ایران و آمریکا باید اتفاق بیفتد؟ دلیل اول آن؛ خرید وقت است. در مجله فارن افرز ۱۰ روز قبل مقاله‌ای نوشته بود در فضای مجازی هست. دلیل اول این است که مذاکره مستقیم ایران و آمریکا اتفاق بیفتد که وقت بخریم، یعنی چه وقت بخریم؟ چون این

تحلیل را دارند که عده‌ای در کشور ممکن است به فکر بازبینی نسبت به دکترین هسته‌ای کشور باشند، از این جهت هر چقدر ایران را در حال و هوای مذاکره و رفت و آمد به فلان پایتخت اروپایی نگه دارید، این تصمیم به عقب می‌افتد؛ منظور از خرید وقت؛ این است. دلیل دوم آنها؛ ایجاد اختلاف در داخل کشور است، چون یک مشکلی ما داریم؛ افرادی هستند که حرف‌های آمریکایی را داخل کشور می‌زنند؛ عده‌ای می‌گویند که شما این حرف‌ها را تکرار نکنید، این یک مشکلی در کشور ایجاد می‌کند. دلیل سومی هم که ایشان می‌گویند؛ این است که شناسایی شود چه اتفاقی برای همین سایت‌های هسته‌ای ایران افتاده، که بعد برای حملات بعدی؛ این را دیگر ایشان نمی‌گویند برای حملات بعدی؛ من اضافه کردم. ولی این که ما یک دانشی داشته باشیم نسبت به آن حجم تخریبی که نسبت به سایت‌های هسته‌ای ایران اتفاق افتاده؛ دلیل سوم آنهاست.

سؤال: این شروطی که آقای دکتر اشاره کردند؛ شروط سه کشور اروپایی، سناریوهایی که مطرح می‌شود؛ آیا اروپایی‌ها یک بار اسنپ‌بک را فعال می‌کنند و آن امتیازشان را می‌گیرند یا نه تمديد می‌کنند تا به عنوان یک ابزار فشار و اهرم فشار؟

ایزدی: این بحث تمديد است، چون اگر فعال شود که دیگر فعال شده و تمام شده و می‌شود پایان حضور. موضوع؛ تمديد است، یعنی شمشیر را بالا می‌برند که بعد امتیاز بگیرند به عنوان تمديد شش ماهه.

سؤال: خانم الهیان نظر شما؟

الهیان: به درستی اشاره فرمودند؛ تعبیر جالبی فرمودند که اسنپ‌بک را خود اروپایی‌ها می‌دانند؛ شمشیری است که تا وقتی بالاست ممکن است از قبل آن بتوانند امتیازی بگیرند، ولی اگر این فعال شود، خود آنها می‌دانند که ته آن چیزی نمانده، یک هیاهو برای هیچ است؛ به نوعی اسنپ‌بک را برای یک هیولا بالای سر ایران نگه دارند تا بتوانند امتیاز بگیرند. آن چنان که آن زمان که بحث برجام هم بود، به هر حال مسائل برجام ۲ و ۳ هم آن موقع مطرح می‌شد که بتوانند به نوعی؛ نرمال‌سازی رفتار ایران را به تعبیر خودشان در حوزه موشکی، منطقه و الان هم دنبال این موضوع هستند که از قبل فعال کردن مکانیزم ماشه، بخواهند از ایران امتیاز بگیرند برای مباحث منطقه و موضوعات موشکی، که این اساساً عقلایی نیست که ما بخواهیم امتیازی در این قالب‌ها بدهیم. قاعدتاً ما نرخ خود را نخواهیم شکست؛ آن چارچوب‌ها و خطوط قرمز ما مشخص است و آن چه از تیم مذاکره‌کننده و از نخبگان، فعالان، مؤثرین، مسئولین و مجلس انتظار ما این است که به هیچ وجه پالس ضعف به طرف مقابل داده نشود، بلکه ما در عین این که از مذاکرات روی‌گردان نیستیم، در همه شرایط و دولت‌ها این مذاکرات ادامه داشته. در عین این که التماس مذاکره نمی‌کنیم، با اقتدار در این مذاکرات حضور داریم و از حقوق حقه ملت ایران دفاع خواهیم کرد و همه می‌دانیم؛ این اثبات شده، مخصوصاً در این شرایط جنگ؛ واقعاً آنها بحث شان هسته‌ای ما نیست، همچنان که در کنار هسته‌ای، تحریم‌های حقوق‌بشری، آرایش حقوقی که علیه ما گرفتند، از طرف دیگر در مورد موشکی ما، حضور منطقه‌ای ما؛ بحث آنها؛ ایران قوی است، همان طور که بارها هم مطرح شده و در این جنگ هم مشاهده کردیم؛ درست در وسط مذاکرات می‌آیند و حمله و بمباران می‌کنند؛ در شرایطی که ترامپ همواره اعلام می‌کرد که اگر پای میز مذاکره نیایید؛ جنگ خواهد شد، اما هم‌زمان هر دو؛ مهم این است که از سوی ملت ایران یک صدا بلند شود. این وحدت، انسجام ملی و اقتدار کشور؛ همه باهم همسو و هم‌زمان این پیام اقتدار را به دشمن مخابره کنیم و قاعدتاً در این شرایط به نوعی همین اقتدار و همین وحدت؛ موجب شکست آنها در فروپاشی نظام جمهوری اسلامی ایران خواهد شد.

سؤال: آقای صفایی جمع‌بندی را از شما آغاز کنیم؟

صفایی: به نظرم سؤال مهمی بود که آیا برگشت قطعنامه‌ها اساساً جنگی را دارد؟ نه. قطعنامه‌ها در ماده ۴۱ است و هیچ ارتباطی به جنگ ندارد، فقط ناظر به همان است. یک نکته مهمی که وجود داشت؛ جامعه بین‌المللی ۲۰۱۵ با جامعه بین‌المللی ۲۰۲۵ خیلی متفاوت است. اروپایی‌ها می‌دانند، علم دارند که اگر تحریم‌ها هم برگردد؛ ۱- ملت ایران نزدیک به نیم قرن است که به این تحریم‌ها عادت کرده و بی‌اثر است. ۲- جامعه بین‌المللی ۲۰۲۵ جامعه‌ای نیست که بیايد مانند جامعه بین‌المللی ۲۰۱۵ اقدام کند، لذا معتقدم اروپایی‌ها از این بی‌اثر بودن تحریم‌ها اطلاع دارند و می‌دانند این تحریم‌ها خیلی کمتر از تحریم‌هایی است که آمریکا اعمال می‌کند و می‌دانند که کمیته کارشناسی برای پیگیری تحریم‌ها تشکیل نخواهد شد، لذا به سمت امتیازگیری صرف خواهند رفت.

سؤال: آقای ایزدی جمع‌بندی؟

ایزدی: طرف مقابل با ایران سالهاست کار نمی‌کند؛ غربی‌ها تحریم کردند، یک سری کشورها هم هستند که پیرو غرب با ایران کار نمی‌کنند، الان که هنوز مکانیزم ماشه فعال نشده با ایران کار نمی‌کنند. مکانیزم ماشه هم فعال شود؛ در نگاه غربی است، چون ما که قبول نداریم، فعال خواهد شد؛ آن موقع هم کار نخواهد کرد. یک سری کشورها الان با ایران کار می‌کنند، توانمندی ما باید این باشد که بعد از ادعاهای غربی‌ها که مکانیزم ماشه فعال شده، این همکاری خود را با ایران ادامه دهند که به نظرم این توانمندی هم در کشور وجود دارد که این اتفاق بیفتد. چرا؟ چون ابهام شده، دعوا شده، چون از این شش کشور؛ سه کشور یک چیزی می‌گویند، سه کشور چیز دیگری می‌گویند؛ از این اعضای شورای امنیت؛ عضوهای دائم، یکی که آمریکا باشد نمی‌تواند صحبت کند؛ چون خارج شده، دو کشور، یک چیزی می‌گویند، دو کشور یک چیز دیگر می‌گویند. از این جهت؛ این فرصت خوبی است برای کارهای دیپلماسی. یک طرحی وجود دارد که برای بازديد از سایت‌ها؛ به جای این که نمایندگان آژانس بیایند، روسیه و چین بیایند. این هم طرح خوبی نیست؛ دلیل آن این است که اولاً این افراد هم مثل آدم‌های دیگر ممکن است تحت نفوذ باشند؛ همان طور که ایرانی داریم که تحت نفوذ است، روسیه و چین

که دیگر تکلیفش مشخص است. مشکل دوم هم جاسوسی است، به هر حال اگر طرف هم آدم سالمی باشد، ممکن است از این افراد جاسوسی شود؛ از این جهت به نظر می‌رسد اتفاقی که باید بیفتد؛ این است که اگر کره جنوبی قطعنامه‌ای داد، به این بی‌توجه باید باشیم و آن قطعنامه‌ای که ملاک خواهد بود، قطعنامه روسیه در روز ۲۶ مهر خواهد بود.

سؤال: خانم الهیان پایانی؟

الهیان: فکر می‌کنم راهکار جمهوری اسلامی ایران در مورد این زیاده‌خواهی‌ها و بی‌تعهدی‌ها، بی‌قانونی‌ها و بی‌اخلاقی‌ها که تا به حال در طول این ۱۰ سال دیدیم؛ این است که ما مقتدرانه بایستیم، جمهوری اسلامی ایران گزینه‌های متعددی را روی میز دارد. ما در این جنگ و در شرایطی که پشت سر گذاشتیم. از خیلی از توان نظامی خود استفاده نکردیم. از قدرت نظامی خود؛ قدرت دریایی خود استفاده نکردیم. می‌بینید یمن با حداقل امکان؛ آمریکا و رژیم را بیچاره کرده است. اگر جمهوری اسلامی ایران بخواهد این ظرفیت‌های خود را فعال کند، قاعدتاً معادلات بین‌المللی تغییر خواهد کرد و مهم این است که ما پر صلابت بایستیم و مجدد تأکید می‌کنم آن انسجام و وحدت ملی برقرار باشد و همه کمک کنیم به دولت و مجلس که ان‌شاءالله این صلابت، اقتدار و آن پشتیبانی مردمی حفظ شود.